

## INDRUKKEN UIT NOORWEGEN

Afgelopen zomer hebben we voor de tweede maal Noorwegen bezocht. De eerste keer hebben we vooral de kuststrook gezien, nu wilden we het berggebied en het midden van het land bekijken.

Onderweg vielen al direct de grote aantallen WITTE KWIKSTAARTEN op, die langs de wegen naar doodgereden insecten zochten. Bij elk beekje waar we stopten, hoorden we de roep van de OEVERLOPER.

Het eerste gebied waar we enkele dagen verbleven, was het gebergte Jotunheimen, dat steeds meer in trek komt als wintersportcentrum. De gehele streek daar ligt boven de boomgrens (1000 meter). De plantengroei bestaat uit lage poolberken, poolwilgen, korstmossen en allerlei prachtig bloeiende steenbreekachtigen.

Op het pad, waarlangs we onze tent hadden opgeslagen, zagen we steeds een paartje BONTBEKPLEVIEREN.

Vroeg in de morgen begonnen we onze eerste bergtocht (het was daar al om drie uur licht). In dit gebied is verdwalen niet denkbeeldig, daarom volgden we een route die met stapeltjes stenen was aangegeven.

Na twee uur bereikten we de eerste bergtop, waar we niet alleen beloond werden met een prachtig uitzicht, maar we zagen hier ook een grote groep rendieren. Een prachtig gezicht; er waren bijna witte en zeer donkergekleurde dieren bij. Overal zagen we TAPUITEN en GRASPIEPERS. Enkele RAVEN cirkelden langs een steile bergwand en lieten hun donkere roep horen.

Overigens is het aantal vogels veel geringer dan in Nederland. Je kan er kilometers lopen zonder dat je een vogel ziet.

In deze streek werden ook FRATERS waargenomen. De streek vertoont een opvallende gelijkenis met het overwinteringsgebied van de FRATER bij Noordwijk. De Zuidduinen.

Het tweede gebied waar we een paar dagen verbleven, ligt een honderd kilometer zuidelijker en bestaat uit een groot bergplateau; het grootste van Europa. De Hardangervidda zoals deze streek genoemd wordt, zal gedeeltelijk een nationaal park worden ( $\pm 60.000$  ha). In het hele gebied ontbreekt elke boomgroei en er liggen veel visrijke meren.

Vanuit dit gebied wilden we naar de grootste gletsjer van Noorwegen. Het doel werd echter niet bereikt omdat we onderweg fantastische waarnemingen deden. We waren net op weg toen we opeens een vrouwtje SNEEUWHOEN opjoegen. De vogel was niet schuw en we konden hem op ons gemak bekijken. We hoorden het lage, knarsende geluid, dat verwarring met de MOERASSNEEUWHOEN uitsloot; bovendien geeft de moerassneeuwhoen de voorkeur aan meer bosachtig terrein.

Nadat we de eerste berg "genomen" hadden, werden we in het aangrenzende dal verwelkomd door de melancholieke alarmroep van de GOUDPLEVIER. In het dal was het vrij drassig, zodat we er omheen trokken. We joegen tientallen GOUDPLEVIEREN voor ons uit.

Een paar honderd meter verderop wilden we wat gaan rusten bij een meertje toen we weer het geluid van de SNEEUWHOEN hoorden. De vogel kwam op ons af en toen we naar haar toeliepen, begon ze wat onbeholpen voor ons uit te fladderen. Het duurde niet lang of we zagen de jongen (misschien een week oud) paniekerig heen en weer rennen. Er werd een dia gemaakt, waarna we maar een ander plekje uitzochten om wat te rusten.

Een paar kilometer verderop zagen we op eens, op nog geen twee meter afstand, een MORINELPLEVIER. Het dier trok zich ogenschijnlijk niets van ons aan, maar bleef toch nieuwsgierig in onze richting kijken.

Het gelukte ons hem op een halve meter te naderen, daarna vloog hij een metertje verderop en begon voedsel te zoeken.

Op de terugweg zagen we o.a. een STRANDLEEUWERIK met een bijna vliegvlug jong, een paar SNEEUWGORZEN en een IJSGORS. Heel mooi was de koptekening van de laatste: zwarte kop, dan een lichte streep bij het oog en een diep kastanjebruine nek. Teleurstellend was wel dat we geen enkele dagroofvogel hebben gezien; eenmaal werd 's nachts de BOSUIL gehoord.

Via Stavanger langs de kust (waar we een BEFLIJSTER en een KLEINE JAGER zagen) reden we naar de zuidkust van Noorwegen om daar met de boot het land te verlaten. De vakantie was voorbij.

Dick Hoek

-----

#### FITISSEN MET EEN AFWIJKENDE ZANG

Een aantal jaren geleden, tijdens een kleine "invasie" van grauwe fitissen, meende men in de Noordduinen ook een grauwe fitis te horen. Met een bandrecorder werd het geluid opgenomen en vergeleken met het geluid van de grauwe fitis. Visueel kwam men er al niet uit en d.m.v. het geluid hoopte men de vogel te kunnen determineren als een grauwe fitis. Helaas...Het was geen grauwe fitis en na lang onderzoeken bleek het het geluid van een fitis te zijn met een iets afwijkende zang. Dit komt wel meer voor en aardig is de waarneming van de heer Joh.J. Frieswijk uit Amsterdam, die het volgende schreef in "Natura" van juni j.l. over de Tjif-tjaf-Fitis-mengzanger te Bergen (ER)

Dit voorjaar (1972) hoorde ik in april en mei aan het begin van de Duinweg te Bergen geregeld een zanger die in zijn strofen elementen van Tjiftjaf- en Fitis-zang verenigde. Het begin van zijn lied werd steeds gevormd door enige "slagen" Tjiftjaf-zang, waarop een "smeltend" Fitis-lied volgde. Het lukte mij niet de vogel te zien te krijgen, daar het terrein (opgaand loofhout met dichte ondergroei) zeer ontoegankelijk is. Een determinatie Tjiftjaf/Fitis op lichaamskenmerken kon dus niet worden verricht. Toch meen ik te kunnen stellen dat ik met een Fitis te maken had die Tjiftjaf-elementen aan zijn zang toevoegde en niet omgekeerd. Het Fitisgedeelte van de strofen deed normaler aan dan het Tjiftjaf-gedeelte, dat er (enigszins afgezwakt) aan vooraf ging. Een Duitse onderzoeker, Schubert, die een uitgebreide analyse maakte van bandopnamen van een Duitse Tjiftjaf-Fitis-mengzanger (Beiträge zur Vogelkunde 14 -1968/69:354-368) meent dat mengzangers van dit type Fitissen zijn, die dank zij een rudimentair vermogen (geërfd van een gemeenschappelijke Tjiftjaf-Fitis-voorouder) elementen van de Tjiftjaf-zang konden aanleren.